

Авласенко О.А.
 викладач кафедри
 економіки і міжнародних економічних відносин
 Міжнародний гуманітарний університет
 E-mail: amberwhale@gmail.com

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. У статті розглянута сукупність методів досліджень ефективного функціонування і розвитку виноградарсько-виноробного виробництва. Особлива увага приділена галузі емерджентним властивостям цієї складної системи господарювання, що реалізують можливості адаптації підприємств до нових ринкових умов. Запропоновано вдосконалення методів дослідження діяльності підприємств-виробників.

Ключові слова: виноградарсько-виноробна галузь, економічні системи, ринок, розвиток.

Постановка проблеми: У зв'язку з розвитком виноградарсько-виноробної галузі в період реформування економіки України і переходу до ринкових стосунків виникла необхідність в проведенні нових економічних досліджень. Так, у зв'язку зі структурними змінами в країні загалом та новими тенденціями розвитку виноградарської галузі необхідно дослідити і розробити специфічні прийоми та фактори ефективного функціонування виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Фундаментальними дослідженнями, що спрямовані на вивчення етапів, проблем і перспектив розвитку виноградарства, займаються такі вчені як: А.М. Авидзба, С.Ю. Дженеєв [4], А.Н. Бузни [7], О.М. Гаркуша [1], Р.І. Магійович [5], Н.В. Сілецька [2]. Зокрема, ці автори розробили концепції ефективного функціонування і розвитку виноградарства.

Проте наразі існує брак детальних досліджень функціонування виноградарської галузі в ринкових умовах та шляхів підвищення її ефективності. Також є потреба в розробці та наступному застосуванні практик поведінки на ринку. При цьому головною метою і завданнями поточних досліджень має бути вивчення кон'юнктури ринку і методів удосконалення розвитку виноградарського виробництва.

Постановка завдання. Метою даної статті є розглянути існуючі методи та методики дослідження стратегічних сфер, що впливають на розвиток та ефективне функціонування виноградарсько-виноробної галузі.

Результати дослідження. Виноградарсько-виноробна галузь є однією з основних галузей агропромислового комплексу України. В період проведення ринкових реформ її сектор зазнав глибокої економічної кризи, в тому числі через обмежену державну підтримку виробництва. Подальший ефективний розвиток галузі можливий при ретельному її дослідженні. Зокрема, результати досліджень економічних процесів, що відбуваються в цьому секторі, можуть бути покладені в розробку специфічних прийомів і методів, на основі яких будується і здійснюється тактика поведінки виноробних господарств на ринку. Для досягнення більш ефективного розвитку необхідно застосовувати лише ті методи, які враховують особливості розвитку виноградарської галузі, і дозволяють оцінити і охарактеризувати результативність її взаємозв'язків з іншими системами агропромислового комплексу.

Наразі методи економічних досліджень знають істотних змін у зв'язку з впровадженням концептуально нових вимог до ефективного функціонування галузі. Водночас задля формування сучасного виноградарсько-виноробного виробництва в Україні необхідне проведення активних досліджень галузі, в тому числі результати яких можуть бути покладені в основу розробки більш ефективних технологічних процесів. При дослідженні реформування і перспектив розвитку виноградарської галузі пріоритетним є застосування системного підходу. Так відповідно до цього підходу галузь розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів: ресурси (вхід), мета (вихід), а також їх зв'язків із зовнішнім середовищем і зворотного зв'язку. Використання такого підходу забезпечує більш ефективний та швидкий спосіб вирішення завдань, що постають перед підприємствами галузі.

Системний підхід може бути застосовано для підприємства будь-якого сектору національного господарства, та по суті є сукупністю комплексних досліджень об'єкту з позиції системного аналізу. Об'єктом економічного аналізу в цьому дослідженні є господарська система, яка є відкритою системою

і виступає як складова частина загальної економічної системи. Системний підхід дозволяє аналізувати виноградарсько-виноробне виробництво і надавати можливу оцінку окремим компонентам промислово-економічної системи. В свою чергу, наявність комплексної оцінки уможливорює перспективний розвиток галузі, а також сприяє трансформації сукупності її властивостей та покращує здатність генерувати кращі результати. Тому складні економічні системи повинні досліджуватися, розглядатися і сприйматися цілісно.

Один з напрямів системного підходу в економіці — це розгляд цілісної безлічі елементів і дослідження впливу зміни окремих елементів на всю виробничо-економічну систему. Даний підхід є найбільш складним, втім сприяє адекватному пізнанню процесів, можливих змін і їх наслідків. Тому результати системного аналізу можуть розглядатися, як певний орієнтир розвитку соціально-політичних та економічних систем.

Система виноградарсько-виноробного виробництва є об'єктом системного аналізу, тому що відноситься до складних економічних систем, що перебувають в неперервному формуванні незалежно від рівня розвитку, та діяльність якої спрямована на отримання економічно доцільних результатів.

Водночас функціонування системи виноградарсько-виноробного виробництва характеризується цілісністю системи, має стійкий стабільний розвиток і спрямоване на досягнення загальної мети. Через те, що в структурі економіки відбулись суттєві зміни, виникла необхідність в науково-технологічних методиках, що сприяють адаптації підприємств до нових ринкових умов. Так як галузь виноградарства і виноробства є складною системою господарності, вона має емерджентні властивості: тобто система загалом може мати визначальні характеристики, що не притаманні її підсистемам, проте є результатом їх взаємодії.

В умовах трансформації виноградарсько-виноробного виробництва, особливо важливим завданням є прогнозування структури ринку, яка в свою чергу формує галузь та впливає на адаптаційно-інноваційну позицію, що визначає механізми господарювання в секторі та в зовнішній середі, сприяє якісній зміні і перетворенню процесів виробництва.

В цілях аналізу галузі важливо використовувати традиційні методи, що застосовуються в теоретичних і емпіричних дослідженнях: аналіз-синтез, аналогія, моделювання і інші.

Втім нові ринкові стосунки вимагають принципово іншого підходу до розвитку аграрного сектора, що потребує реструктуризації. Кожен етап системного аналізу вимагає застосування

ефективних методів розробки можливих підходів до виробництва, а також до формування виробничого потенціалу. Ефективність функціонування та розвитку виноградарсько-виноробного виробництва в значній мірі залежить від вдосконалення і впровадження методів, які враховують особливості виноградарської галузі.

В сучасних економічних умовах виникає необхідність у вдосконаленні методологічного забезпечення, а також використанні більш сучасних методів дослідження. Ефективний розвиток галузі залежить від успішної розробки методів і їх наступного впровадження у виробництво.

Необхідно відзначити, що перспективи розвитку економічних процесів, а також результати діяльності підприємств-виробників виноградарсько-виноробного виробництва залежать від цілої сукупності вдосконалених методів. Останні можна класифікувати наступним чином (рис.1.1).

Розглянуті методи та методики мають застосовуватися передусім при дослідженні таких стратегічних сфер, що впливають на розвиток та ефективне функціонування виноградарсько-виноробної галузі:

- ефективне функціонування і зміни в структурі внутрішнього і зовнішнього ринку, технологічна модернізація виробництва, зміни в попиті на продукцію і т. ін.;
- нормативно-правова база виробництва, регулювання і управління трудовими стосунками;
- економічна відповідальність виноградарсько-виноробного виробництва;
- розвиток ресурсної бази виробництва винопродукції.

Висновки з проведеного дослідження. До досліджень розвитку виноградарсько-виноробного виробництва необхідно залучати фахівців з різних галузей аграрних наук. Одними з перспективних напрямів досліджень в сфері є вивчення застосування методів функціонування і напрямів стабілізації соціальних, фінансових, маркетингових і організаційно-економічних структур. Необхідність таких досліджень підсилюється відсутністю єдиної державної концепції проведення аграрної реформи, та де-факто низькою адаптивністю виноградарсько-виноробного виробництва до ринкових стосунків.

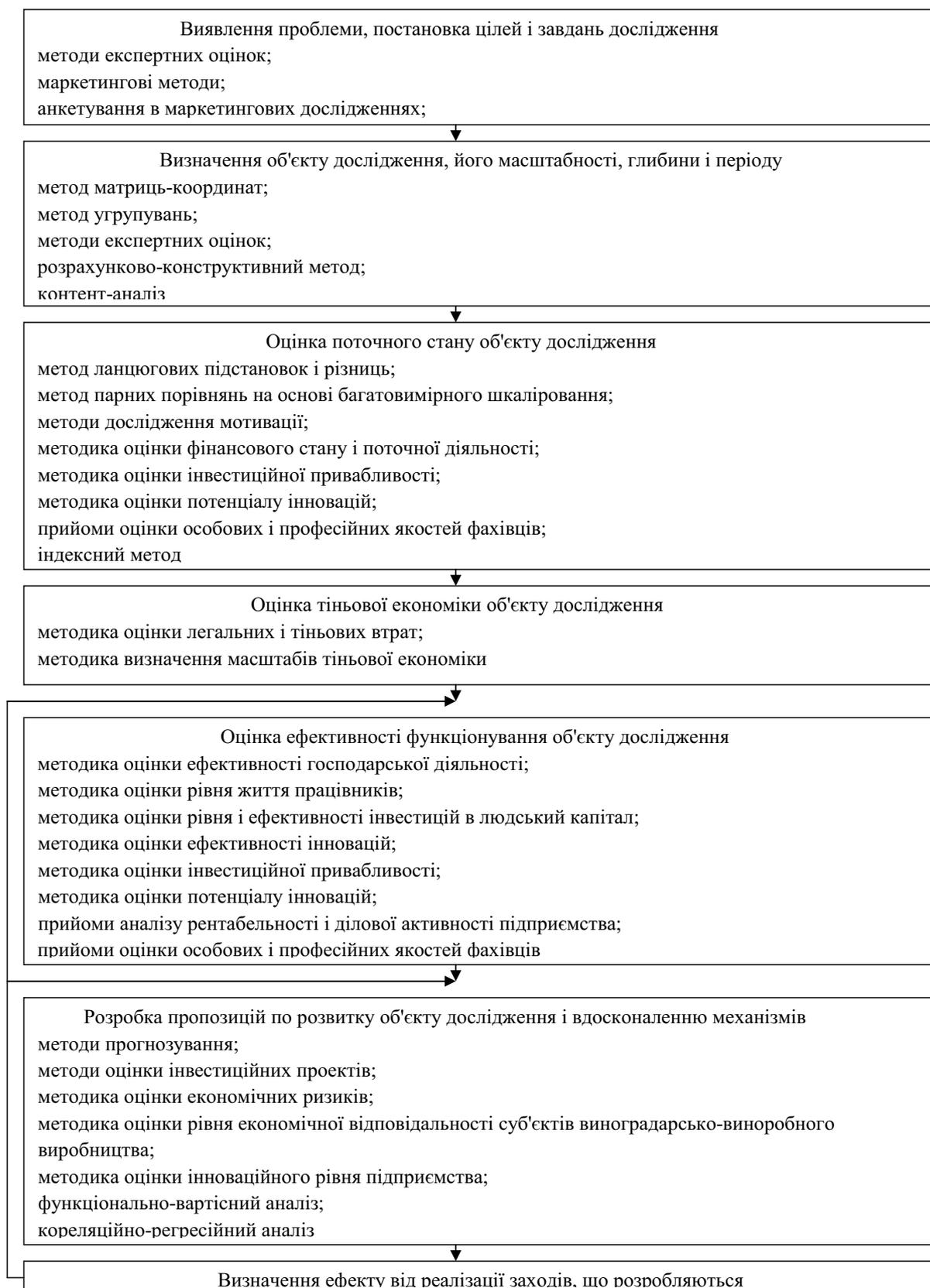

Рис. 1.1. Класифікація методів економічного дослідження функціонування, стабілізації і перспектив розвитку галузі залежно від етапів їх проведення [3]

Література

1. Гаркуша О. М. Формування ефективного виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК України / О. М. Гаркуша; Миколаївська держ. аграрна академія. — Миколаїв, 2001. — 282 с. — Бібліогр.: — С.269-278.
2. Сілецька Н. В. Теоретичні аспекти ефективного розвитку виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК/ Н. В. Сілецька// Економіка: проблеми теорії та практики. — Дніпропетровськ; ДНУ, 2004. — Вип. 192. — С. 219-224.
3. Зиновьев И. В. Методика экономических исследований / И. В.Зиновьев, С. Г. Черемисина — Симф.: Таврия, 2005. — 176 С.
4. Авидзба А. М. Реализация рыночных принципов хозяйствования — основной путь возрождения виноградно-винодельческого комплекса Украины / А. М. Авидзба, С. Ю. Джеев, В. П. Антипов // Виноградарства и виноделие: сб. научн. тр. ИВиВ «Магарач». — Том XXX. — Ялта, 1999. — С. 5-11.
5. Магійович Р.І. Проблеми розвитку виноградарства на Закарпатті/ Р.І. Магійович// Вісник Львівського державного аграрного університету: наук.-практ. конф. — К., 1995. — С. 22.
6. Черемисина С.Г. Роль экономических исследований в решении актуальных проблем виноградарства Украины економіка АПК.- 2002. - №9. - С. 517-522.
7. Система маркетинговой информации в условиях рынка на примере виноградо-винодельческой отрасли/ А.Н. Бузни, И.Г. Матчина //Проблеми інформатизації аграрного виробництва в умовах ринкових відносин: 2-га: Сб. науч. тр. — Ялта: ИВиВ «Магарич», 2003. — Т. XXXIV. — С.7 — 11.

Авласенко Е.А. Усовершенствование методики исследования виноградно-винодельческого производства.

Аннотация. В статье рассмотрена совокупность методов исследований эффективного функционирования и развития виноградарско-винодельческого производства. Особое внимание уделено области эмерджентности свойствам этой сложной системы хозяйствования, реализующих возможности адаптации предприятий к новым рыночным условиям. Предложено совершенствование методов исследования деятельности предприятий-производителей.

Ключевые слова: виноградно-винодельческая отрасль, экономические системы, рынок, развитие.

Avlasenko O. Improvement of Methods of Winery Production.

Summary. The article deals with a set of research methods of effective operation and development of wine-production. Particular attention is paid to emergent properties of this complex system, which help to adapt to new market conditions. Improvement of methods of research of manufacturing enterprises are proposed.

Keywords: wine industry, economic, market, system development.